

Mere velfærd til danskerne

- Til aftalt tid og pris

Vi skal have mere velfærd for vores skatte kroner. Når fremtidens velfærd-bygninger skal rejses. Når vi renoverer vores eksisterende velfærdsinfrastruktur.

De seneste år har vist, at for mange offentlige byggeprojekter desværre går langt over budget og forsinkes i flere år. Det går ud over brugerne af bygningerne og skatteborgerne.

I Forsikring & Pension foreslår vi en ny retning. En retning, der betyder, at vi ikke længere ser budgetter, der skrider voldsomt, massive forsinkelser eller manglende kvalitet, når danske skatte kroner investeres i at opføre og renovere velfærdsbygninger.

Vi vil etablere gode arbejdsforhold for de danske velfærdsmedarbejdere, som hver eneste dag yder service og omsorg til de borgere, der har brug for det. Her er de fysiske rammer helt afgørende for at kunne yde velfærd i verdensklasse.

International forskning viser, at 9 ud af 10 store anlægsprojekter overskrider de planlagte omkostninger med gennemsnitlig 28 procent.¹ Og i Danmark har vi set alt for mange projekter, der bekræfter dette billede. Senest ved Statsrevisorernes seneste kritik af Det ny supersygehus Nordsjælland.²

Ifølge Sundheds- og Indenrigsministeriets ”*Status for de kvalitetsfundsstøttede sygehusbyggerier*” er 13 ud af 16 supersygehuse gået over tid. Og 10 ud af 16 er gået markant over budget. Resultatet bliver mindre velfærd og dårligere sundhedstilbud til danskerne - og i sidste ende milliardregninger.³

Ved en anlægsramme for offentlige byggerier på 20 mia.kr vil dette mønster betyde en ekstraregning på ca. 5,5 mia. kr.

Det kan vi gøre bedre. Til tiden og til prisen.

¹ Flyvbjerg B, Skarmis H, Buhl S L, 2003 “ How common and how large are cost overruns in transport infrastructure projects” Transport Reviews 23.

Kostka G, Anzinger N, 2015, Large infrastructure projects in Germany Between ambition and realities, Working Paper, Hertie School of Governance.

² https://www.ft.dk/da/statsrevisorerne/nyheder/2023/11/beretning_4_2023

³ <https://www.ft.dk/samling/20222/almdel/suu/bilag/67/2658756.pdf>

Derfor vil Forsikring & Pension opfordre Regeringen og Folketingets partier til at invitere offentlige-private partnerskaber ind til at løfte fremtidens velfærd – og sikre byggeri til tiden og til prisen.

De danske pensionsselskaber har siden 2015 været med i 14 danske offentlig-private partnerskaber og derigennem opført 350.000 kvm hospitaler, retsbygninger, kontorer og P-huse⁴.

13 ud af 14 projekter er blevet leveret til den aftalte pris - og 13 ud af 14 projekter er blevet færdige til tiden.

Samlet set har pensionsselskaberne leveret OPP for 7 mia. kr. siden 2015⁵.

Med de erfaringer foreslår vi, at vi i Danmark bør gøre mere brug af OPP-samarbejdet end tilfældet er i dag. Naturligvis kan erfaringer fra ét byggeri ikke bare overføres til et andet byggeri. Men det vil være oplagt at få tjekket, om flere byggeprojekter er egnet til at blive opført som offentlig privat partnerskab, når der nu har været gode erfaringer mellem private og offentlige institutioner i de nævnte tilfælde.

Med det afsæt og gode erfaringer foreslår vi en national målsætning om, at 8 ud af 10 offentlige projekter skal holde budgettet og tidsplan.

Og vi vil lægge op til, at Folketingets partier aftaler at halvere de gennemsnitlige årlige ekstraomkostninger fra perioden 2010-2020 ved at anvende OPP'er til at minimere overskridelser i offentlige byggeprojekter.

I Forsikring & Pension vurderer vi, at det private og offentlige i fællesskab kan skabe mere og bedre velfærd ved at bruge nye metoder til at bygge vores velfærdssamfund og -infrastruktur.

Mindre spild og mere gavn

I de seneste år har vi måtte konstatere den ene skandalesag efter den anden, når det kommer til etableringen af supersygehusene. Det kan vi ikke byde danskerne i en tid, hvor det knager i hjørnerne af den nære velfærd.

Det kalder på, at vi begynder at tænke anderledes.

I Forsikring & Pension synes vi ikke, at det er oplagt, at dem, der skal drive vores velfærd, også i alle tilfælde er de allerbedste til også at opføre velfærdbygninger og vedligeholde dem. Eller om velfærdssamfundets kernekompetencer ligger et andet sted som f.eks. den borgenære velfærd til gavn for borgerne.

⁴ Det samlede areal er beregnet til 347.155 kvm.

⁵ Den samlede projektsum er beregnet til 7,1 mia.kr. Denne er beregnet uden anlægspris og drift ud fra en antagelse om, at de indgår i den angivne samlede projektsum.

Vi ønsker, at offentlige budgetter anvendes mere omhyggeligt end hidtil. Med endnu større omhu. Med større fokus på kvalitet. Det bør og skal være førsteprioriteten.

Det kræver en ny retning. Og en ny måde at tænke offentlig velfærd på. En vigtig brik i det er at tænke i bygningernes totaløkonomi, så vi undgår fejl-budgetteringer, men får de reelle og rimelige omkostninger frem for en bygning i hele dens levetid. OPP-modellen er en vigtig mulighed når og hvor det giver mening.

Derfor skal vi starte med en målsætning om, at vi i Danmark får gjort mere brug af offentligt-private partnerskab, når vi opfører vores velfærdsbygninger.

I Forsikring & Pension mener vi, det giver mening for danskerne at fremtidens nye politistationer, retsbygninger, hospitaler, fængsler, videregående uddannelser og veje i højere grad kan opføres med hjælp fra offentlig-private partnerskaber. Når og hvor, det giver mening.

Det giver velfærd til tiden og prisen.

Vi har 4 forslag til at mindske spildet i det offentlige byggeri.

1. Offentlig-Privat Partnerskabstjek

F&P foreslår et **offentlig-privat-tjek** for byggeprojekter i kommuner, regioner eller staten for bygninger med anlægssum over 100 mio. kr. Er det afsøgt godt nok, om projektet kan være et OPP-projekt? Heri ligger også en forpligtigelse for myndighederne til at forklare, hvorfor man ikke mener, at projektet egner sig til OPP, herunder om der er konkrete barrierer i reguleringen, der udelukker det pågældende projekt fra OPP eller et tættere samarbejde med en privat virksomhed. Tjekket kan i første ombæring indføres på forsøgsbasis og gælde frem til og med 2026, hvorefter tjekket skal være permanent.

2. Velfærdsbyggeråd

F&P foreslår, at der nedsættes et **velfærdsbyggeråd** i regi af Boligministeriet, der skal hjælpe kommuner og regioner med at undersøge mulighederne for samarbejde for deres projekter. I Velfærdsbyggerådet skal der tilmed knyttes et Velfærdspartnerskab med repræsentanter fra KL og Danske Regioner samt brancheeksperter med henblik på at rådgive ministeriet og regeringen om OPP'er.

3. Mål om, at 8 ud af 10 nye større offentlige byggeprojekter overholder tids- og budgetplan

F&P foreslår en national målsætning om, at 8 ud af 10 offentlige projekter bør holde budgettet og tidsplan. En løbende opfølgning på målsætningen kan fx ske i regi af Velfærdsbyggerådet

4. Alle projekter skal have en klar grøn profil

Det er afgørende for F&P, at vi bygger til og for fremtiden. Det vil derfor være et krav, at alle offentlige byggerier indtænker grønne løsninger og bidrag til biodiversiteten i udviklingen og etableringen af velfærdsbyggerier. F&P ønsker, at fremtidens byggeri tager højde for den globale klima- og biodiversitetsudfordring, vi står i.